

ברוך שפטרנו – הפטרת פרשת נח

הפטרת "רְנִי עֵקֶרָה" (ישעיהו נ"ד), נקראת בבתי הכנסת פעמיים בשנה – בפרשת נח, ובפרשת כי תצא (כחלק משבע הפטרות הנחמה הנקראות לאחר תשעה באב). הפרק הוא נבואת עידוד לירושלים ולעם ישראל, שבו ממשיך הנביא את ציון לאישה עקרה וגלמודה שזכתה לראות בנים רבים, וקורא לה להרחיב את יריעות אוהלה לקראת קיבוץ הגלויות הגדול. הקב"ה מבטיח כי תקופת הגלות והנטישה הייתה קצרה, וכעת ייבנה הקשר מחדש בחדש עולם וברחמים. ההפטרה מדגישה את הברית הנצחית שלא תמוט ולא תיפסק, בדומה להבטחת ה' שלא יבוא עוד מבול – "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרַיִם מִי נֹחַ עוֹד עַל הָאָרֶץ" (ישעיהו נד, ט).

דימוי האישה העזובה הנגאלת מבדידותה, חוזר שוב ושוב בפסוקי ההפטרה הקצרה הזו, כמשל לגאולת ישראל מן הגלות – "כִּי בִשֶׁת עֲלֻמִּיךָ תִּשְׁכַּחַי וְחֶרֶפְתָּ אֶלְמְנוֹתֶיךָ; לֹא תִזְכְּרִי עוֹד" (שם ד). הנישואין המחודשים מבטיחים לישראל לשכוח את הבושה והחרפה שליוו את החורבן.

כמה מהמפרשים עמדו על ההבדל הדק שבין שתי המילים הנרדפות הללו. המלבי"ם מסביר שהבושה היא פנימית בעוד החרפה היא חיצונית – "היתה לה בושה מעצמה ע"י רוע מעשיה, כי אז זנתה תחת בעלה ועבדה אלהים אחרים... אחרי עזבה בעלה ע"י חטאיה אז לא היתה לה בושה ממעשיה כי לא עבדה עוד אלילים, אבל היתה לה כלמה וחרפה מאחרים".

לרגשות האשם והכלימה צורות רבות וגוונים שונים – ישנו רגש ההשפלה הנובע מנקודת המבט של האחר, הרואה את צרתי וכאבי ובז להם. אם אותו אחר לא יביט או לא יראה את חרפתי, ממילא לא אחוש באותה החרפה. התחושה והפגיעה נובעות מהעובדה שהוא מסתכל ורואה את צרתי. אך ישנו רגש השפלה עמוק ושונה, הנובע

בלעדי לחברי "תורה לבני אדם" - קהילת השיעורים של הרב אילעאי עופרן
ניתן להעביר את הקובץ למשפחה וחברים

להצטרפות לקהילה: www.torah-for-human.com

מנקודת מבט פנימית של האדם כלפי עצמו. הבושה, בניגוד לחרפה, כלל אינה קשורה בזולת. האדם המתבייש, מתבייש גם אם כלל אין קהל הרואה בחרפתו.

התיקון המובטח לישראל בגאולה אינו רק התיקון החיצוני, שבו הצופים העומדים סביבנו יחדלו מללעוג ולבוז למפלתנו. אלא גם התיקון הפנימי שבו אנחנו נתקן את הדימוי העצמי שלנו ואת האופן שבו אנחנו תופסים את עצמנו. התיקון הראשון הוא הגאולה מהחרפה, התיקון השני הוא הגאולה מהבושה. האופן שבו אחרים מתבוננים בנו ותופסים אותנו אינו בידינו, אך האופן שבו אנחנו מתבוננים ותופסים את עצמנו בהחלט נתון לבחירתנו. ייתכן שהחיבור שעושה הנביא בין הבושה לחרפה, מלמד כי לא ניתן להפריד בין התיקון החיצוני והתיקון הפנימי. מי שרואה את עצמו באור שלילי, גוזר על עצמו ממילא גם את נקודת הראות השלילית מזולתו.

בלעדי לחברי "תורה לבני אדם" - קהילת השיעורים של הרב אילעאי עופרן
ניתן להעביר את הקובץ למשפחה וחברים

להצטרפות לקהילה: www.torah-for-human.com